

Mashinalar va uskunalarni sertifikatlash tartibi

Xokimbek Xotamjon o'g'li Odilov
Aziz Kaxramanovich Sativaldiyev
AndMI

Annotatsiya: Ushbu maqolada mashinalar va uskunalarni sertifikatlash tartibi to'g'risida batafsil ma'lumot keltirilgan.

Kalit so'zlar: mashinalar, uskunalar, sertifikatlash

Procedure for certification of machines and equipment

Hokimbek Hotamjon oglu Odilov
Aziz Kahramanovich Sativaldiyev
AndMEI

Abstract: This article provides detailed information on the procedure for the certification of machines and equipment.

Keywords: machines, equipment, certification

Mashinasozlik-bu mashinalar, uskunalar, asboblarni, shuningdek mudofaa mahsulotlari va iste'mol buyumlarini ishlab chiqarish bilan shug'ullanadigan sanoat tarmoqlari majmuasi.

Ko'rsatilgan toifalardan biriga ishlab chiqarilgan/etkazib berilgan mahsulotga bog'liqligiga qarab, u turli talablarga bo'ysunadi. Agar og'ir mashinasozlikda mahsulotlarning aksariyati sanoat xavfsizligi ekspertizasidan o'tishi kerak bo'lsa, keyinchalik Rostexnadzordan ruxsat olish kerak bo'lsa, o'rtacha mashinasozlik asosan "mashina va uskunalarni xavfsizligi to'g'risida" texnik reglament talablariga muvofiqligini tasdiqlash bilan cheklanadi. Aniq muhandislikka kelsak, muvofiqlikni tasdiqlash GOST R muvofiqlik sertifikatini yoki GOST R muvofiqlik deklaratsiyasini rasmiylashtirish orqali GOST talablariga muvofiq amalga oshiriladi [1].

Mashinasozlik mahsulotlari uchun rasmiylashtirilgan hujjatlar:

- * sanoat xavfsizligi ekspertizasi
- * Rostexnadzorning ruxsati
- * texnik reglamentga muvofiqlik sertifikatini
- * texnik reglamentga muvofiqligi to'g'risidagi deklaratsiya
- * GOST R muvofiqlik sertifikatini
- * GOST R ga muvofiqligi to'g'risidagi deklaratsiya

- * texnik hujjatlarni ishlab chiqish
- * bojxona Ittifoqi sertifikatini
- * portlashdan himoyalangan uskunalarni sertifikatlash.

Mashinasozlik sohasidagi turli xil asbob-uskunalar uchun xavfsizlik talablari bojxona Ittifoqining 2011 yil 18 oktyabrdagi 823-sonli qarori bilan qabul qilingan "mashina va uskunalarning xavfsizligi to'g'risida" bojxona Ittifoqining texnik reglamentida belgilangan.

Mashinalar va (yoki) uskunalarni sertifikatlash tartibi

1. Mashinalar va (yoki) uskunalarni sertifikatlash sxemalar bo'yicha amalga oshiriladi:

Ommaviy ishlab chiqarilgan mashinalar va (yoki) uskunalarning uchun 1C sxemasi quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

ariza beruvchi 8-moddaning 10-bandida ko'rsatilgan hujjatlar to'plamini shakllantiradi va sertifikatlashtirish uchun sertifikatlashtirish organiga murojaat qiladi; sertifikatlashtirish organi sinovlarni o'tkazish uchun ariza beruvchidan namunalarni o'ladi; [2].

bojxona Ittifoqining sertifikatlashtirish organlari va sinov laboratoriyalari (markazlari) yagona reyestriga kiritilgan akkreditatsiyalangan sinov laboratoriyasi (markazi) (keyingi o'rinlarda - akkreditatsiyalangan sinov laboratoriyasi (markazi)) mashina namunalarni sinovdan o'tkazadi va (yoki)

sertifikatlashtirish organi ishlab chiqaruvchining ishlab chiqarish holatini va mashina va (yoki) uskunalarning namunalarni sinovdan o'tkazish natijalarini tahlil qiladi va ijobiy natijalar bilan talabnoma beruvchiga muvofiqlik sertifikatini beradi; sertifikatlashtirish organi akkreditatsiyalangan sinov laboratoriyasida (markazida) va (yoki) davlat tahlilida namunalarni sinovdan o'tkazish orqali sertifikatlangan mashinalar va (yoki) uskunalarni tekshirish nazoratini amalga oshiradi ishlab chiqarish.

Mashinalar va (yoki) uskunalarning (bitta mahsulot) partiyasi uchun 3C sxemasi quyidagi harakatlarni o'z ichiga oladi:

ariza beruvchi 8-moddaning 10-bandida ko'rsatilgan hujjatlar to'plamini shakllantiradi va sertifikatlashtirish uchun sertifikatlashtirish organiga murojaat qiladi; sertifikatlashtirish organi yoki akkreditatsiyadan o'tgan sinov laboratoriyasi (markazi) sinovlarni o'tkazish uchun talabnoma beruvchidan namuna olishni amalga oshiradi; akkreditatsiyadan o'tgan sinov laboratoriyasi (markazi), mashina va (yoki) uskunalarning namunalarni sinovdan o'tkazadi; sertifikatlashtirish organi sertifikatlashtirish organiga sertifikatlashtirish mashina va (yoki) uskunalarning namunalarni sinovdan o'tkazish natijalarini tahlil qilish va ijobiy natijalar bilan talabnoma beruvchiga muvofiqlik sertifikatini beradi. [4].

Bojxona Ittifoqining yagona hududida korxonalarni jihozlash uchun mo'ljallangan cheklangan hajmdagi mashinalar va (yoki) uskunalar partiyasi uchun 9C sxemasi quyidagi harakatlarni o'z ichiga oladi:

ariza beruvchi 8-moddaning 10-bandida ko'rsatilgan hujjatlar to'plamini shakllantiradi va sertifikatlashtirish organiga sertifikatlashtirish uchun ariza beradi; sertifikatlashtirish organi ariza beruvchi tomonidan taqdim etilgan hujjatlar to'plamini tahlil qiladi va ijobiy natijalar bilan arizachiga muvofiqlik sertifikatini beradi.

1C, 9C sxemalariga muvofiq sertifikatlashda talabnoma beruvchi bojxona Ittifoqiga a'zo davlat qonunchiligiga muvofiq uning hududida yakka tartibdagi tadbirkor sifatida ro'yxatdan o'tgan yuridik shaxs yoki jismoniy shaxs bo'lishi mumkin, u ishlab chiqaruvchi hisoblanadi yoki u bilan tuzilgan shartnoma asosida xorijiy ishlab chiqaruvchining funktsiyalarini bajaradi, etkazib berilayotgan mahsulotlarning ushbu texnik reglament talablariga muvofiqligini ta'minlash nuqtai nazaridan va yetkazib berilayotgan mahsulotlarning bojxona Ittifoqining ushbu texnik reglamenti talablariga mos kelmasligi uchun javobgarlikning bir qismi (shaxs, xorijiy ishlab chiqaruvchining funktsiyalarini bajarish).

3C sxemasi bo'yicha sertifikatlashda ariza beruvchi o'z hududida bojxona Ittifoqiga a'zo davlat qonunchiligiga muvofiq ro'yxatdan o'tgan yuridik shaxs yoki yakka tartibdagi tadbirkor sifatida ro'yxatdan o'tgan yoki ishlab chiqaruvchi yoki sotuvchi bo'lgan yoki u bilan tuzilgan shartnoma asosida xorijiy ishlab chiqaruvchi sifatida faoliyat yuritadigan shaxs bo'lishi mumkin, yetkazib berilayotgan mahsulotlarning ushbu texnik reglament talablariga muvofiqligini ta'minlash nuqtai nazaridan va etkazib berilayotgan mahsulotlarning bojxona Ittifoqining ushbu texnik reglamenti talablariga mos kelmasligi uchun javobgarlik nuqtai nazaridan (xorijiy ishlab chiqaruvchi vazifasini bajaruvchi shaxs).

2. Ariza beruvchi akkreditatsiya sohasida bojxona Ittifoqi komissiyasi tomonidan tasdiqlangan sertifikatlashtirish shaklida "mashina va uskunalar xavfsizligi to'g'risida" bojxona Ittifoqining texnik reglamenti talablariga muvofiqligini tasdiqlashi kerak bo'lgan mashina va uskunalarga kiritilgan mashinalar va (yoki) uskunalar ega bo'lgan har qanday sertifikatlashtirish organiga sertifikatlashtirish uchun ariza bilan murojaat qilishi mumkin.

Sertifikatlashtirish uchun ariza ariza beruvchi tomonidan rasmiylashtiriladi va quyidagilarni o'z ichiga olishi kerak:

ariza beruvchining nomi va joylashgan joyi; ishlab chiqaruvchining nomi va joylashgan joyi; mashina va (yoki) uskunalar (uning tarkibi) va uning identifikatsiya belgilari (nomi, bojxona Ittifoqining tashqi iqtisodiy faoliyati tasniflagichiga muvofiq kod, mashina va (yoki) uskunalar ishlab chiqarilgan hujjat (davlatlararo yoki milliy standart, korxonalar standarti, texnik shartlar va boshqalar), ishlab chiqarish shakli-

ommaviy ishlab chiqarish yoki partiya, shartnoma (shartnoma) tafsilotlari va boshqalar); ushbu texnik reglamentning 6-moddasi 1-bandida ko'rsatilgan ishlatilgan standart (lar); [5].

sertifikatlash sxemasi.

3. Sertifikatlashtirish organi arizani ko'rib chiqadi va sertifikatlashtirish imkoniyati to'g'risida qaror qabul qiladi. Ijobiy qaror bilan sertifikatlashtirish organi talabnoma beruvchi bilan sertifikatlashtirish ishlarini olib borish to'g'risida shartnoma tuzadi. Sertifikatlashtirish organi ishlarni sertifikatlashtirish sxemasiga muvofiq amalga oshiradi, qaror tayyorlaydi va agar natija ijobiy bo'lsa, talabnoma beruvchiga muvofiqlik sertifikatini beradi.

4. Sertifikatlashtirish salbiy natija bergan taqdirda, sertifikatlashtirish organi talabnoma beruvchiga muvofiqlik sertifikatini berishni rad etish to'g'risida asosli qaror yuboradi.

5. Namunaviy namunani (namunaviy namunalarni) yoki mashina va (yoki) uskunalarning bitta mahsulotini sinovdan o'tkazish akkreditatsiyalangan sinov laboratoriyasi (markazi) tomonidan sinov bayonnomasi berilgan sertifikatlashtirish organi nomidan amalga oshiriladi.

6. Ishlab chiqarish holatini tahlil qilish ishlab chiqaruvchi tomonidan sertifikatlashtirish organi tomonidan amalga oshiriladi.

Tahlil natijalari dalolatnoma bilan rasmiylashtiriladi.

Agar ishlab chiqaruvchi mashinalar va (yoki) uskunalarni ishlab chiqarish yoki ishlab chiqish va ishlab chiqarish uchun sertifikatlangan sifat menejmenti tizimiga ega bo'lsa, sertifikatlashtirish organi ushbu tizimning ushbu texnik reglament talablariga javob beradigan sertifikatlangan mashinalar va (yoki) uskunalarning barqaror chiqarilishini ta'minlash imkoniyatini baholaydi.

7. Sertifikatlashtirish sxemasida nazarda tutilgan tekshiruvlarning ijobiy natijalari bilan sertifikatlashtirish organi muvofiqlik sertifikatini rasmiylashtiradi va uni talabnoma beruvchiga beradi.

Muvofiqlik sertifikati bojxona Ittifoqi komissiyasining qarori bilan tasdiqlangan yagona shaklda rasmiylashtiriladi.

Sertifikatlashtirish organi berilgan muvofiqlik sertifikati to'g'risidagi ma'lumotlarni yagona shaklda rasmiylashtirilgan berilgan muvofiqlik sertifikatlari va ro'yxatdan o'tgan muvofiqlik deklaratsiyalarining yagona reestriga yuboradi.

8. Muvofiqlik sertifikatining amal qilish muddati ishlab chiqarilgan mashinalar va (yoki) seriyali ishlab chiqarish uskunalari uchun belgilanadi - 5 yildan oshmaydi, chiqarilgan partiya uchun muddat belgilanmagan.

9. Muvofiqlik sertifikati uning ta'siri ostida bo'lgan aniq mahsulotlar ro'yxatini o'z ichiga olgan ilovaga ega bo'lishi mumkin.

Xulosa: Avtotransport vositasiga a'zo davlatlar hududida sotish va etkazib berish uchun mashina va uskunalarni amaldagi tartibda belgilangan xavfsizlik talablariga javob berishi kerak: majburiy sertifikatlash yoki deklaratsiya shaklida muvofiqlikni majburiy tasdiqlash tartibidan o'ting.

Foydalangan adabiyotlar

1. Сертификация оборудования <https://www.fsetan.ru/sertifobor/>
2. Чесноков Ф.А., Четаikin В.В., Комарова С.Г. Порядок проведения сертификации машин и (или) оборудования Успехи в химии и химической технологии. ТОМ XXXII. 2018. № 8
3. Технический регламент Таможенного союза ТР ТС 010/2011 О безопасности машин и оборудования <http://www.certif.ru/podtverzhdienie-sootvetstviya/tr-tamozhennogo-soyuza-01>
4. Ismatullayev P.R, Qodirova Sh.A «Metrologiya asoslaridan o'quv qo'llanma» Toshkent TDTU 2011
5. www.ido.edu.ru/open/technology
6. Umurzakov E., Sativaldiev Z., Sattarov M. MODIFICATION OF DYING PROCESSES OF BLENDED FABRIC //Science and Innovation. – 2022. – Т. 1. – №. 7. – С. 245-256.
7. Umurzakov E., Sativaldiev Z., Sattarov M. МОДИФИКАЦИЯ ПРОЦЕССОВ КРАШЕНИЯ СМЕСЕВОЙ ТКАНИ //Science and innovation. – 2022. – Т. 1. – №. А7. – С. 245-256.
8. Kaxramanovich S. A. et al. ANALYSIS OF THE RESULTS OF CONTROL OF WEIGHT MEASURES OF VEHICLES ON THE ROADS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. – 2022.
9. Сулайманов Ш. А., Сативалдиев А. К., Сулайманова М. П. ИШЛАБ ЧИҚАРИШДА НАМЛИКНИ ЎЛЧАШ УСУЛЛАРИ //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 10. – С. 720-726.
10. Abdumanabovich, Sulaymonov Sharifjon, Sativaldiyev Aziz Kaxramanovich, and Sulaymonov Sharifjon. "Theoretical Fundamentals of Cocoon Ball Moisture and its Modification with Surface Active Substances." Design Engineering (2021): 10636-10647.
11. Abdujabborov O. Bug'doy donini shaffoflikka tekshirish //Scienceweb academic papers collection. – 2021.
12. Abdujabborov O. СИФАТ МЕНЕЖМЕНТИ ТИЗИМЛАРИНИ ЮҚОРИ РАЎБАРИЯТ ТОМОНИДАН ТАҲЛИЛЛАШ //Scienceweb academic papers collection. – 2021.

13. O'g'li E. Y. R., O'g'li H. S. S., O'g'li A. O. O. LIBRA AND THE HISTORY OF ITS DEVELOPMENT //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2022. – T